

самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про всеукраїнський та місцеві референдуми».

Отже, для України застосування механізмів притягнення до політичної відповідальності представницьких органів МС має широкі можливості з одного боку, та містить у собі загрози – з іншого. Без сумніву, даний механізм буде дієвим інструментом контролю територіальної громади за діяльністю ради, але за умови готовності населення до такої участі: громадської ініціативи, активності виборців, їх адекватного усвідомлення політики ради.

Зауважимо, що без формування цілісного механізму відповідальності народ не зможе стати реальним сувереном у своїй державі, а незадоволення політикою, яка проводиться владою, веде до розриву між владою та громадою. Таким чином, проблема політичної відповідальності ради та депутата є однією із пріоритетних і потребує подальшого вивчення, оскільки наявний лише циклічний контроль електорату під час виборів, а реалії засвідчують відсутність зворотного зв'язку між владою та громадою.

Список використаних джерел:

1. Закон про місцеве самоврядування в Україні : [наук.-практ. комент.] / В. Ф. Опришко та ін. – К. : Ін-т законодавства ВРУ, 1999. – 398 с., с. 352.
2. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ВВР, 2017, № 2489).
3. Черленяк І. Формування інституту політичної відповідальності в умовах становлення політико-еволюційних циклів в Україні / І. Черленяк // 36. наук. пр. НАДУ – К. : Вид-во ПАДУ, 2006. – Вип. 2. – С. 167–183.

Скопенко Б.С.

студент;

Адамовська В.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

ДЕМОКРАТІЯ В УМОВАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Змісти політичного режиму визначаються взаєминами між двома політичними субстанціями – владою і свободою. Саме обсяг повноважень влади, способи і методи її діяльності, ступінь свободи індивідів дозволяють належно оцінити характер існуючому в суспільстві політичного режиму.

Незважаючи на те, що у різні періоди політичної історії демократія розумілася по-різному, незаперечним залишається той факт, що вона як політична, так і правова цінність, стала невід'ємним елементом свідомості людства, проте воно так і не змогло сформувати ідеальну демократію для усіх і для кожного [1, с. 78].

Аналізуючи ситуацію останнього часу, можна сказати, що демократична практика демонструє надмірну вимогливість до дотримання політичних процедур, тим самим дещо зменшуючи значення політичної мотивації. Це не завжди дозволяє належним чином спрогнозувати напрямок розвитку демократичних процесів. За влучним висловом американського політолога А. Пшеворського, така демократія окреслюється як «визначеність процедур за невизначеності кінцевих результатів» [2].

Україна належить до держав, що не надто відзначаються демократичною традицією. Протягом періоду радянського тоталітаризму ми не розвивали елементи особистих свобод, фактично не мали правової держави, демократичної свідомості суспільства. Отримавши незалежність, пріоритетні принципи побудови демократичної держави мають не прискорюватися штучними засобами процесу демократизації суспільного життя, але не варто його гальмувати – усе має відбутися природно. Як стверджує дослідник глобальної демократії Е. МакГрю: «...демократія має визрівати на національному ґрунті поступово і послідовно, її межі повинні бути зумовлені логікою розвитку посткомуністичного суспільства, його трансформацією» [3, с. 47].

Підґрунтям формування демократичного суспільства в Україні є: розширення економічної свободи; радикальна зміна інститутів суспільства, усієї системи цінностей і психології людей, що успадкували наслідки тоталітарної системи; підвищення рівня політичної відповідальності та політичної культури громадян; встановлення ефективного контролю суспільства над політикою еліти; подолання економічних проблем. Передумови формування демократичного суспільства цілком обґрунтовані.

Але як показує практика, щодо становлення демократії в Україні, то початком є той момент, коли відбувалася руйнація тоталітаризму, зародження деяких демократичних елементів функціонування політичного режиму: відсутність політичних репресій, зародження ідеологічного та політичного плюралізму і поява на цій основі політичних партій, свободи слова, відносно демократичних виборів на різних рівнях влади. Цей період припав на кінець 1980-х – 1996 р.

Одночасно відбувалося законодавче забезпечення цих змін, яке в цілісному загальному вигляді завершилося прийняттям нової Конституції в 1996 р. Домінуючими тенденціями цього періоду були демократичні, які включали в себе певні елементи охлократичності.

Прийняття демократичної Конституції не стало показником того, що в країні повністю утвердився демократичний режим. Один із головних елементів демократичного режиму – це домінування і дотримання закону в усіх сферах суспільного життя. Українські ж реалії виявились такими, що правляча верхівка продемонструвала своє небажання перебувати в правовому полі нею ж написаних законів.

Доповненням стала ще зміна форми правління держави на парламентсько-президентську республіку, що повернули режимові ще й ознаки охлократичності, притаманні йому в перший період трансформації.

Проте, підсумовуючи цей період, справедливо було б зазначити, що демократичні тенденції в трансформації українського політичного режиму були домінуючими.

Прихід В. Януковича до влади зупинив демократичні тенденції та призвів до зворотного процесу і руху до авторитаризму. Його початком стало скасування Конституційної реформи 2004 р. в жовтні 2010-го і повернення до моделі президентсько-парламентської форми правління. Революція гідності в Україні 2013–2014 рр., в ході якої було повалено авторитарний режим В. Януковича, відкрила можливість побудови в нашій державі справжнього європейського, громадянського суспільства, стержнем якого є демократичний політичний режим. Чи використаємо ми цей шанс – покаже найближчий час, адже подібні можливості після Помаранчевої революції 2004 р. так і не були реалізовані.

Ми дійшли висновку, що процес переходу змінив риторичку влади в Україні, стабільність змінилася на проведення реформ, започатковано багато ініціатив з реформування структури органів управління, змінилося ставлення до ЗМІ. Громадянське суспільство і політична культура почали нову фазу розвитку. Зміна перших осіб держави, значного прошарку еліти другого ешелону призвели до встановлення гібридного типу, тобто поєдналися ознаки авторитарного і демократичного врядування. Процес демократизації в Україні набуває різних протилежних значень, їх інтерпретація залежить від політичних, ідеологічних та світоглядних позицій конкретного політичного суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Глобальне відродження демократії / за ред. Ларрі Даймонда і Марка Ф. Платнера. – Львів: «Ахілл», 2004. – 278 с.
2. Пшеворський А. Переходи до демократії / А. Пшеворський // Політологія : хрестоматія. – К., 2004. – С. 385–406.
3. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія та перспективи / Е. Мак-Грю. – К.: К.І.С., 2006. – 156 с.
4. Сухонос В. В. Динаміка сучасного державно-політичного режиму в Україні: антиномія демократизму і авторитаризму : моногр. / В. В. Сухонос. – Суми, 2003. – 336 с.
5. Україна набула майже усіх 12 ознак авторитарної держави [Електронний ресурс] Режим доступу: http://vgolos.com.ua/articles/ukraina_nabula_mayzhe_usih_12_oznak_avtorytarnoi_derzhavy_106965.html.